

The Analysis of Secondary Ditransitive Verbs in Jafi Kurdish Language in the Framework of Distributional Morphology

Jabar Mirani¹, Hiwa Weisi^{2✉}, and Farogh Mirani³

1. Ph.D. in General Linguistics, Educational Office of Jawanroud, Kermanshah, Iran. Email: jabarm40@gmail.com

2. Corresponding Author, Associate Professor in Applied Linguistics, Department of English Language and Linguistics, Faculty of Literature and Humanities, Razi University, Kermanshah, Iran. Email: hiwaweisi@gmail.com

3. M.A. in Psycholinguistics, Educational Office of Salas Babajani, Kermanshah, Iran. Email: f.mirani1397@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history

Received: 21 Apr 2024

Received in revised form: 14 Jul 2024

Accepted: 31 Aug 2024

Published online: 22 Jun 2025

Keywords:

secondary ditransitive verbs,
distributional morphology,
Jafi variety,
argument structure,
semantic representation.

ABSTRACT

The purpose of this paper is to show that, firstly, the Jafi dialect of Kurdish language can transform single transitive verbs into secondary ditransitive verbs in two ways, and secondly, the constructions containing them are analyzed better under the framework of the Distributional Morphology (DM). In the first way, one of the prepositions along with the indirect object are added to the sentence containing transitive verbs. In the second method, in addition to them, the applicative-causative morpheme should be added to the root of the transitive and intransitive verbs. There are some evidences that the syntax-oriented approach of DM is better able to analyze the syntactic structure, categorization, semantic, and phonetic representation of these constructions. The results of the analysis of the main and secondary ditransitive constructions of the Jafi variety support the existence of low applicative phrase (ApplP_{low}) and high applicative phrase (ApplP_{high}) respectively in the literature. ApplP_{low} is placed below VP for showing syntactic alignment of the main ditransitive constructions; however, ApplP_{high} is placed above the VP and below the voice phrase (Voicep) to introduce the syntactic arrangement of secondary ditransitive constructions. It can be concluded that the syntactic-based approach of DM can differentiate the categorization, phonetic, and semantic representation of secondary and main ditransitive verbs appropriately.

Cite this article: Mirani, J., Weisi, H., & Mirani, F. (2025). The analysis of secondary ditransitive verbs in Jafi Kurdish language in the framework of distributional morphology. *Research in Western Iranian Languages and Dialects*, 13(2), 85-102. <http://doi.org/10.22126/jlw.2024.10477.1759> (in Persian).

© The Author(s).

DOI: <https://doi.org/10.22126/jlw.2024.10477.1759>

Publisher: Razi University

Introduction

Argument structure refers to the set of arguments associated with each predicate, in addition to the predicate itself, each bearing a distinct semantic role. The argument structure of the main ditransitive verbs contains two internal arguments and one external argument, and in terms of the linear order, ditransitive verbs appear in two forms of double object construction (DOC) as in (1a) and double complement construction (DCC) as in (1b) in English and many other languages. In DCC, the order of the internal arguments is in the form of direct object and indirect object. In some languages, a preposition or a postposition or both of them simultaneously come along with the indirect object. Despite this, the linear sequence of DOC is in the order of an indirect object and then a direct object, and there is no extra pre or postposition between the two objects. However, in a number of languages, various suffixes and morphological markers appear in ditransitive constructions, indicating that linear order alone is not a reliable criterion for distinguishing between DOC and DCC.

1. a) I give Ahmad the money.

b) I give the money to Ahmad.

Contrary to the above classification, constructions containing ditransitive verbs in Jafi, as a variety of the central dialect of the Kurdish language that is spoken in most of the cities of Hawraman region in the northwest and west of Kermanshah province, are divided into two categories: basic transitional ditransitive verbs and secondary ditransitive verbs. Basic transitional object verbs include two classes: (a) possession transfer verbs such as "dän=giving" and (b) place transfer verbs like "(ha)närdin=sending". Secondary ditransitive constructions are also divided into two subgroups: (a) prepositions are added along with the indirect object to sentences containing transitive verbs, as in (2a) and (b) in addition to this, the applicative-causative morpheme /ên/ in the present tense and /(ä)n/ in the past should be added to the root of the transitive and intransitive action verbs as in (2b). As the data in (2a) and (2b) show, this action affects the syntactic capacity, semantic and phonetic representation, and even the event structure of the construction

2. a) (min) bo däk-im dafr-ak-än- im (bo- i) šor -d

(I) for mother-my dishes- DE (for him) wash- PTM

"I washed the dishes for my mother."

b) ema **be aw (pêi)** čêšt-(i) a- xor- **ên** - in

We- to him food- accu -PTS- eat- Ap-CAS

"We feed him."

Most research has been carried out under the generative framework of lexicalism and syntactic-oriented approaches based on English ditransitive data. However, different languages have different ditransitive constructions with their own characteristics. Each researcher refers to a specific criterion for identifying ditransitive constructions (Bars & Lasnik, 1986; Harley, 2002; Jackendoff, 1990; Larsen, 1988). In this regard, Pilkanen (2008) presents the semantic criteria of transfer of possession and location from the direct object to the indirect object as a prerequisite for the low applicative phrase (ApplP_{low}) in basic ditransitive verbs. He also cites the criterion of linking the external argument with the event structure of the entire verbal phrase (VP) to determine the high applicative phrase (ApplP^{high}) in verbs that require secondary objects. In this context, Harley (2013) provides evidence from Hiaki language in support of the findings of Pilkanen (2008) in the domain of "little v" Phrase. He states that the behavior of applicative constructions shows that the causative-making head of v does not introduce the external argument; rather, it only introduces the morphological and semantic features of the causative argument and event. However, a higher head called "voiceP" introduces the external argument to the structure syntactically.

Therefore, the current study seeks to answer a fundamental question regarding how the

argument structure of secondary ditransitive constructions in the Jafi variety of Kurdish is represented within the framework of Distributional Morphology (DM) (Harley, 2012; Sadighi, 2009), as follows:

How are the argument structures of secondary ditransitive constructions in Jafi categorized, and how are they semantically and phonetically represented within the syntactic-oriented framework of DM?

Methods

This is a theoretical study using the qualitative approach. In order to analyze the data, we adopted a generative framework, especially its latest form, the Distributional Morphology. Researchers are native Kurdish speakers of Jafi variety belonging to the central dialect of Kurdish language. In addition to using linguistic intuition, the researchers also used the linguistic judgment of other native speakers of Jafi Kurdish to ensure the accuracy of data. The purpose of this paper is to show that, firstly, the Jafi dialect of Kurdish language can transform single transitive verbs into ditransitive verbs in two ways, and secondly, the constructions containing them are better analyzed under the framework of the Distributional Morphology (DM). In the first way, one of the prepositions along with the indirect object are added to the sentence containing transitive verbs. In the second method, in addition to them, the applicative–causative morpheme should be added to the root of the transitive and intransitive action verbs. Thus, some evidences like the unmarked linear order of secondary ditransitive constructions indicate that the syntax-oriented approach of DM, in which the syntax is the productive engine that generates the combination and construction of words in the same way as phrases and sentences, is better able to analyze the syntactic structure, categorization, and semantic representation of these constructions.

Results

The results of the analysis of the main and secondary ditransitive constructions of the Jafi variety support the existence of low applicative phrase (ApplP_{low}) and high applicative phrase (ApplP^{high}) respectively in the literature. ApplP_{low} is placed below VP for showing syntactic alignment of the main ditransitive constructions; however, ApplP^{high} is placed above the _{VP} and below the voice phrase (VoiceP) to introduce the syntactic arrangement of secondary ditransitive constructions. The results indicate that the syntactic-based approach of DM can differentiate the categorization, phonetic, and semantic representation of secondary and main ditransitive verbs appropriately. Therefore, categorization is complete in phonetic form for phonetic representation and in logical form for semantic representation.

Phonetic representation takes place based on the features obtained from the final nodes of the syntactic alignment in the spell-out stage. Thus, these features are subjected to special morpho–syntactic processes of merger, movement, re-alignment, and case-marking in order to achieve the final phonetic form and to prevent the derivation from being crashed.

Semantic representation is also obtained according to the logical form and event structure resulting from the syntactic alignment as in Hovav and Levin (2008). The core category (‘little v’ Phrase) and shell category (VP) introduce the causal event structure and resultative event structure into the syntactic alignment, respectively. Adding the indirect object causes the AspP category to change the action event structure of the sentence into a telic event structure. The applicative semantic role is obtained from the second head of the ApplP^{high} category. This head also establishes the relationship between applicative category with the entire verbal event structure. The agent argument is also introduced in the head of the VoiceP. Beyond this, the head of the VoiceP establishes the relationship between the external argument and the vP phase. Other categories such as TP and CP are present in syntactic alignment to complete the process of categorizing predicates and arguments and turning them into full statements.

Conclusion

Argument structure of ditransitive verbs is one of the challenging topics in linguistic texts. In

this regard, the present paper investigated secondary ditransitive verbs in the Jafi dialect of the Kurdish language. The results indicated that the syntactic-oriented approach of DM can best explain the categorization, phonetic and semantic representation of the argument structure of secondary ditransitive construction of Jafi variety; thus, providing a suitable answer to the basic question of the current study. With the help of many arguments including the unmarked linear order of these constructions, it was confirmed that the categorization, semantic and phonetic representation of these constructions, unlike those of the main ditransitive verbs, begin in the syntactic section and are completed in the post-syntactic stages, in accordance with the revised version of Pilkanen (2008), as explicated in the previous section. The analysis of these constructions under the current theoretical linguistic trends can shed more light on the study of various aspects of Kurdish dialects specifically and other Iranian languages in general. Thus, many subjects and issues remain to be studied under the syntactic-based approach of DM by future researchers.

Ethical Considerations

Not applicable

Funding

Not applicable

Conflict of interest

The authors declare no conflict of interest.

تحلیل افعال دومفعولی فرعی در گونه جافی زبان کردی در چارچوب صرف توزیعی

جبار میرانی^۱ | هیوا ویسی^۲ | فاروق میرانی^۳

۱. دکتری زبان‌شناسی همگانی، آموزش و پرورش جوانرود، کرمانشاه، ایران. رایانامه: jabarm40@gmail.com
۲. نویسنده مسئول، دانشیار زبان‌شناسی کاربردی، گروه زبان انگلیسی و زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: hiwaweisi@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی زبان، آموزش و پرورش ثلاث باباجانی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: f.mirani1397@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

افعال دومفعولی اصلی از ساخت‌های موجود در زبان‌های طبیعی هستند. به علاوه، زبان‌ها به کمک روش‌هایی افعال تک‌مفعولی را به افعال دومفعولی فرعی تبدیل می‌کنند. در مقاله حاضر تلاش بر آن است که نشان داده شود: اول اینکه در گونه جافی به دو روش افعال تک‌مفعولی به افعال دومفعولی فرعی تبدیل می‌شوند؛ دوم اینکه ساخت‌های دارای افعال دومفعولی فرعی در چارچوب رویکرد صرف توزیعی بهتر از دیگر رویکردهای زبانی تحلیل می‌شوند. در روش نخست، یکی از حروف اضافه همراه مفعول غیر صریح به جمله دارای افعال گذرای غایت‌مند اضافه می‌شود. در روش دوم، علاوه بر آن‌ها تکواژ الحاقی-سببی باید به ریشه افعال گذرای غایت‌مند و ناگذر کنشی اضافه شود. شواهدی وجود دارند که رویکرد نحومحور صرف توزیعی بهتر می‌تواند ساختار نحوی، مقوله‌بندی و بازنمود معنایی این ساختارها را تحلیل کند. نتایج حاصل از تحلیل ساخت‌های دومفعولی اصلی و فرعی گونه جافی به ترتیب از وجود دو مقوله الحاقی پایین و الحاقی بالا در پیشینه پژوهشی حمایت می‌کنند. مقوله الحاقی پایین ($AppIP_{low}$) برای آرایش نحوی ساخت‌های اصلی پایین‌تر از VP قرار می‌گیرد؛ بالین حال، مقوله الحاقی بالا ($AppIP_{high}$) برای معرفی ساختار نحوی افعال دومفعولی فرعی بالاتر از مقوله VP و پایین‌تر از مقوله جهت ($VoiceP$) جای می‌گیرد. ساختار نحوی حاصل در چارچوب رویکرد صرف توزیعی، تمایز مقوله‌بندی و بازنمایی آوایی و معنایی افعال دومفعولی فرعی و اصلی را موجب می‌شود.

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۲/۲

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۴/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۶/۱۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۴/۱

کلیدواژه‌ها:

افعال دومفعولی فرعی، صرف توزیعی، گونه جافی، ساخت موضوعی، بازنمود معنایی.

استناد: میرانی، جبار؛ ویسی، هیوا؛ میرانی، فاروق (۱۴۰۴). تحلیل افعال دومفعولی فرعی در گونه جافی زبان کردی در چارچوب صرف توزیعی. *مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران*، ۱۳ (۲)، ۸۵-۱۰۲. <http://doi.org/10.22126/jlw.2024.10477.1759>

۱- مقدمه

ساخت موضوعی^۱ بر مجموعه‌ای از موضوع‌های هر محمول به‌اضافه خود محمول دلالت دارد که هریک نقش معنایی متمایزی دارند. ساخت موضوعی افعال دومفعولی بنیادین یا اصلی دارای دو موضوع درونی و یک موضوع برونی است و از لحاظ ترتیب خطی به‌صورت ساخت مفعول مضاعف^۲ در (الف) و ساخت متمم مضاعف^۳ در (ب) در زبان انگلیسی و بسیاری از دیگر زبان‌ها تظاهر می‌یابد. در ساخت متمم مضاعف ترتیب اجزای جمله به شکل مفعول مستقیم و مفعول غیرمستقیم است. در برخی زبان‌ها پیش از مفعول غیرمستقیم حرف اضافه پیشین و پس از آن حرف اضافه پسین قرار می‌گیرد یا هر دوی آن‌ها هم‌زمان قرار می‌گیرند. باوجوداین، توالی خطی در ساخت مفعول مضاعف به شکل ابتدا مفعول غیرمستقیم سپس مفعول مستقیم است و بین هر دو مفعول حرف اضافه قرار نمی‌گیرد. باین‌همه، در برخی زبان‌ها تنوع حرف اضافه و دیگر نشانه‌های ساخت‌واژی در ترکیب ساخت‌های دومفعولی مشاهده می‌شود که نشان می‌دهد ترتیب خطی معیاری مناسب برای تعیین نوع هریک از آن دو ساخت نیست.

1. a) I give Ahmad the money.
b) I give the money to Ahmad.

برخلاف طبقه‌بندی فوق، ساخت‌های دارای افعال دومفعولی در جافی، به‌عنوان گونه‌ای از گویش مرکزی زبان گُردی که در بیشتر شهرهای منطقه هورامان در شمال غرب و غرب استان کرمانشاه صحبت می‌شود، به دو دسته تقسیم می‌شوند: «فعال‌های دومفعولی بنیادین^۴ انتقالی^۵ و «فعال‌های دومفعولی جانبی^۶». فعال‌های دارای دو مفعول بنیادین دو طبقه را شامل می‌شوند: الف) فعل‌های جابه‌جایی مالکیت مثل «دادن» (dān)؛ ب) فعل‌های جابه‌جایی مکان همچون «فرستادن» ((ha)nārdin). ساخت‌های دومفعولی جانبی نیز به دو زیرگروه تقسیم می‌شوند: الف) افعال پذیرای حرف اضافه همراه مفعول غیرمستقیم؛ ب) افعال پذیرای تک‌واژ الحاقی-سببی^۷. در نوع اول، ساخت‌های دومفعولی جانبی حرف‌اضافه‌ای مانند «برای» (bo) یا «به‌وسیله» (we) قبل از اسم مفعول غیرمستقیم به دو صورت بازنمود صورت کامل «برای مادر» (bodäik-im) یا واژه‌بستی «براش» (bio) به جمله دارای فعل تک‌مفعولی افزوده می‌شود. همان‌گونه که داده‌های (الف) و (ب) مشاهده می‌شود این عمل بر ظرفیت، بازنمایی معنایی و حتی نمود رویداد فعل تأثیر می‌گذارد.

2. a) (min) bo däik-im dafr-ak-än- im (bo-i) šor-d
گذ- شست - (براش) - مض- سا- جم- مع- ظرف غ- فا- مادر برای (من)
«من برای مادرم ظرف‌ها را شستم.»
b) (min) wa däik-im (pê-i) dafr-ak-än- im šor -d
جم- شست - مض- سا- جم- مع- ظرف (بهش) غ- فا- مادر به (من)
«من مادر را وادار کردم ظرف‌ها را بشوید.»

روش دیگر تبدیل افعال تک‌مفعولی به دومفعولی جانبی راهبرد الحاقی-سببی است که در آن موضوع سوم به‌صورت حرف پیش‌اضافه قبل از اسم موجود زنده یا مکان به جمله دارای فعل تک‌مفعولی اضافه می‌شود. مهم آنکه در این روش تک‌واژ الحاقی-سببی /ên/ در زمان حال و /(ä)n/ در زمان گذشته به ریشه فعل افزوده می‌شود (۳).

3. ema pēi čēšt-(i) a- xor- ên- in
اش- ج- ت- سب- خور- ت- ح ح- مف- غذا بهش ما
«ما به او غذا را می‌خورانیم.»

1. argument structure

2. double object construction (DOC)

3. double complement construction (DCC)

۴. افعال دومفعولی بنیادین یا اصلی موضوع مقاله حاضر نیستند و به‌عنوان شاهد و نمونه‌ای از داده‌های مؤید وجود آرایش نحوی الحاقی پایین درمقابل ساخت و مقوله الحاقی بالا برای داده‌های دومفعولی جانبی یا فرعی مورد مطالعه در گونه جافی به کار می‌روند.

5. transitional main ditransitive verbs

6. lateral ditransitive verbs

7. applicative-causative

در این زمینه، بیشتر پژوهش‌ها در چارچوب دو رویکرد زایشی واژگان‌گرایی^۱ و نحومحور برپایه داده‌های دومفعولی انگلیسی انجام شده‌اند. باین‌همه، زبان‌های مختلف دارای ساخت‌های دومفعولی متفاوت با ویژگی‌های مختص خود هستند. هر پژوهشگر به معیار خاصی برای شناسایی ساخت‌های دارای افعال دومفعولی اشاره می‌کند (بارس و لاسنیک^۲، ۱۹۸۶؛ جکندوف^۳، ۱۹۹۰؛ لارسن^۴، ۱۹۸۸؛ هارلی^۵، ۲۰۰۲). در این خصوص، پیلکانن^۶ (۲۰۰۸) نیز ملاک معنایی در انتقال مالکیت و مکان از مفعول مستقیم به مفعول غیرمستقیم را پیش‌نیاز گروه الحاقی پایین در افعال دومفعولی بنیادین در نظر می‌گیرد. او همچنین ملاک ارتباط موضوع بیرونی با ساخت رویدادی همه گروه فعلی (VP)^۷ برای تعیین گروه الحاقی بالا در فعل‌های نیازمند دو مفعول جانبی را یادآور می‌شود. در این زمینه، هارلی (۲۰۱۳) شواهدی را از زبان هیاکي^۸ در تأیید یافته‌های پیلکانن (۲۰۰۸) در حوزه مقوله فعلی کوچک^۹ ارائه می‌دهد. وی بیان می‌کند رفتار ساخت الحاقی نشان می‌دهد که هسته سببی‌ساز ۷ در هیاکي معرف موضوع بیرونی نیست و تنها مشخصه‌های ساخت‌واژی و معنایی موضوع و رویداد سببی را معرفی می‌کند. باین‌حال، هسته‌ای بالاتر به نام voice موضوع برونی را از لحاظ نحوی به ساختار معرفی و اضافه می‌کند.

افعال دومفعولی بنیادین و جانبی در گونه جافی به ترتیب از وجود دو ساخت دومفعولی الحاقی پایین و الحاقی مشروح در بالا در پیشینه پژوهشی پیلکانن (۲۰۰۸) حمایت می‌کنند. افزون‌براین، ترتیب زایش‌بنیاد^{۱۰} و بی‌نشان دو مفعول مستقیم و غیرمستقیم در جملات دارای افعال دومفعولی جانبی گونه جافی یعنی «فاعل + مفعول غیرمستقیم + مفعول مستقیم + فعل» نشان می‌دهد که رویکردهای نحومحور همانند صرف توزیعی^{۱۱} – که در آن بخش نحو موتور زایای ترکیب واژه‌ها به همان شیوه گروه‌ها و جملات است – بهتر از رویکردهای واژگان‌گرایی – که در آن بخش واژگان مسئول ترکیب واژه‌هاست – از عهده تحلیل ساخت‌های زبانی برمی‌آیند.^{۱۲} بنابراین، در مقاله پیش‌رو تلاش می‌شود تا به پرسشی اساسی درباره ساخت موضوعی افعال دومفعولی جانبی حاضر در گونه جافی در چارچوب رویکرد نظری صرف توزیعی (صدیقی، ۲۰۰۹؛ هارلی، ۲۰۱۲) پاسخ داده شود. پرسش پژوهش از این قرار است: چگونه ساخت موضوعی افعال دومفعولی جانبی در چارچوب رویکرد نحومحور صرف توزیعی مقوله‌بندی و از لحاظ معنایی و آوایی بازنمایی می‌شود؟ پس از مقدمه‌ای درباره موضوع در بخش حاضر، بخش دوم به طبقه‌بندی و توصیف مشخصه‌های ساخت‌واژی، نحوی و معنایی افعال دومفعولی جانبی در گونه جافی اختصاص دارد. باتوجه به ضرورت مقایسه و مقابله مقوله‌های الحاقی پایین و بالا با همدیگر، در بخش سوم به توصیف و تبیین شباهت‌ها و تفاوت‌های آن‌ها پرداخته می‌شود. در بخش چهارم، جمله‌های دارای ساخت‌های دومفعولی جانبی گونه جافی براساس چارچوب نظری صرف توزیعی به صورت یکپارچه تحلیل و بحث می‌شود. در بخش پنجم، به نتیجه‌گیری، جمع‌بندی و یافته‌های حاصل از تحلیل این افعال پرداخته می‌شود.

۲- طبقه‌بندی و توصیف افعال دومفعولی جانبی در گونه جافی

۲-۱ ساخت‌های پذیرای حرف اضافه با مفعول غیرمستقیم

مشخصه‌های نحوی: ترتیب پایه‌ای، زایش‌بنیاد و بی‌نشان ساخت‌های نحوی افعال دومفعولی جانبی در (۴) نشان داده شده است. در ضمن، ترتیب‌های نشان‌دار دیگر در این گونه زبانی به دلایل گفتمانی به کار می‌روند.

4. (Sub) + Pre IO + DO + V

(min) pê-i kitêb a-Sên-im

اشم - خریدن - ز کتاب او - به من

«من به وسیله او کتاب می‌خرم (من او را وادار می‌کنم) (برام) کتاب بخرد.»

1. lexicalism
2. A. Barss & B. Lasnik
3. R. Jackendoff
4. R. Larson
5. H. Harley
6. L. Pylkkanen
7. Verbal Phrase
8. Hyaki
9. "Little v" phrase
10. base-generated
11. distributed morphology

۱۲. خوانندگان علاقه‌مند می‌توانند به اثر هله و مرتنز (۱۹۹۳) برای آشنایی بیشتر با اصول و مبانی صرف توزیعی مراجعه کنند.

مشخصه‌های ساخت‌واژی: برخی از حروف اضافه مانند «برای» (bo)، «به‌وسیله» (we) و «از» (la) قبل از اسم مفعول غیرمستقیم به گزاره دارای افعال تک‌مفعولی گذرا اضافه می‌شوند و آن‌ها را به دومفعولی تبدیل می‌کنند. این حروف در صورت بازنمود آوایی مفعول غیرمستقیم به شکل نشانگرهای شخصی واژه‌بستی پیش از فعل دومفعولی یا بعد از آن انضمام^۱ می‌یابند. در این صورت، مفعول مستقیم می‌تواند در گفتمان حذف شود و براساس ساخت اطلاعی^۲ بازخوانی^۳ گردد.

مشخصه‌های معنایی: به نظر می‌رسد که مفعول غیرمستقیم به افعال گذرای غایتمند^۴ در این ساخت اضافه می‌شود. فاعل نیز در دو نقش کنشگر^۵ یا مسبب و شاید پذیرنده^۶ از لحاظ معنایی بازنمایی می‌شود. موضوع مستقیم نقش پذیرا را حفظ می‌کند. موضوع جدید غیرمستقیم که به ساخت رویدادی فعل و موضوع مستقیم اضافه و الحاق می‌شود، همانند پلی بین موضوع برونی و کنش انجام‌شده و حاصل از ساخت رویدادی فعلی عمل می‌کند و در کل نقش تأثیرپذیر را اتخاذ می‌کند. در بخش بازنمایی معنایی بیشتر به این موضوع پرداخته می‌شود.

۲-۲ افعال پذیرای تکواژ الحاقی-سببی

مشخصه‌های نحوی: در گونه جافی راهبرد الحاقی-سببی به کمک تکواژ / (ê)n/ برای زمان حال و تکواژ / (ä)n/ در زمان گذشته وجود دارد. این تکواژها پس از ریشه فعل قرار می‌گیرند و موضوع الحاقی-سببی را به بعضی از افعال گذرای تک‌مفعولی اضافه می‌کنند. ساختار نحوی اصلی این راهبرد به ترتیب در (۵) به صورت بی‌نشان به کار می‌رود.

5. (Sub) + Pre IO+ DO+ V
 (hêma) pëi čêšt-(i) a- xor- ên- in
 اش-ج-ن سح-خورد ن سح-ح مف-غذا بهش ما
 «ما به او غذا را می‌خورانیم.»

مشخصه‌های ساخت‌واژی: همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد نشانه الحاقی-سببی / (ê)n/ در زمان حال و / (ä)n/ در زمان گذشته می‌تواند افعال گذرای تک‌مفعولی را به افعال دومفعولی تبدیل و مفعول (موضوع) غیرمستقیم الحاقی-سببی را به گزاره اضافه کند.

مشخصه‌های معنایی: نشانه‌های الحاقی-سببی به افعال گذرای تک‌مفعولی غایتمند و خودبهره‌ور اضافه می‌شوند. به‌طور کلی، موضوع برونی جمله در نقش کنشگر یا مسبب، موضوع الحاقی جدید در نقش تجربه‌گر^۷ و مفعول مستقیم در نقش پذیرا ظاهر می‌شوند. به‌علاوه، هسته مقوله الحاقی بین موضوع برونی و ساخت رویدادی حاصل از مقوله فعلی ارتباط برقرار می‌کند. این با ویژگی‌های ساخت‌های الحاقی بالا هماهنگ است و به وضعیت استنتاجی (پیامدی)^۸ در گزاره حاصل منجر می‌شود.

۳- مقایسه مقوله‌های الحاقی بالا و پایین

پیش از پرداختن به تحلیل ساخت‌های دومفعولی جانبی (الحاقی بالا) در داده‌های این پژوهش لازم است تفاوت آن با ساخت دومفعولی اصلی (الحاقی پایین) مشخص شود. ساخت‌های دومفعولی اصلی گونه زبانی جافی با ساخت‌های الحاقی پایین پیلکانن (۲۰۰۸) همخوانی دارند؛ درحالی‌که ساخت‌های دومفعولی جانبی این مطالعه با ساخت‌های الحاقی بالایی پیلکانن هماهنگ هستند. بنابراین، تفاوت آرایش نحوی^۹ ساخت‌های دومفعولی جانبی با ساخت‌های دومفعولی اصلی در جایگاه قرارگرفتن مقوله الحاقی است. در ساخت‌های دومفعولی اصلی مقوله الحاقی (AppIP) پایین‌تر از vP قرار می‌گیرد؛ با این حال، مقوله الحاقی (AppIP) در ساخت‌های دومفعولی جانبی بالاتر از مقوله vP جای می‌گیرد. ترتیب بی‌نشان کلمات در جمله‌های دارای این افعال و اسمواره‌های متناظر آن‌ها از جایگاه مقوله الحاقی (AppIP) بالاتر از مقوله vP در دو ساخت دومفعولی جانبی حمایت می‌کند. تفاوت ساخت‌های دومفعولی اصلی و

1. incorporation
 2. information structure
 3. reread
 4. telic
 5. agent
 6. recipient
 7. experiencer
 8. resultative
 9. syntactic alignment

جانبی در مقوله بندی، بازنمایی آوایی و بازنمایی معنایی آن ها نیز نمود می یابد. بنابراین، استدلال های زیر از تمایز دو مقوله الحاقی پایین و بالا در گونه جافی حمایت می کنند:

۱. پیکره بندی سلسله مراتبی الحاقی پایین در پایین VP و ساخت الحاقی بالا در بالای VP قرار دارد. جایگاه مقوله الحاقی بالا از راه ترتیب بی نشان کلمات هریک از دو ساخت جملات دارای افعال جانبی در (۶) و اسمواره های متناظر آن ها در (۷) در گونه جافی ثابت می شود.^۱

6. (Sub) + Pre IO + DO + V

hêma pêyân darz(i) a -xw-ên- in

ما اش-ج-تس-خواندن-ن-زح-درس بهشان

«ما به آن ها درس را می خوانیم (ما آن ها را وادار می کنیم درس بخوانند).»

7. Pre IO + DO + N + Sub

pêyan darz xêwan ân-i (darzi) hêma

ما - (درس را) اض-تس-خواندن درس بهشان

«درس خواندن ما به آن ها»

۲. ترتیب خطی فرایند الحاقی بالا و پایین از راه باهم آبی مفعول غیرمستقیم گروه الحاقی بالا (we Ali) قبل از مفعول غیرمستقیم پایین (bo minal-ak-ân) در جمله (۸) استدلالی دیگر در حمایت از تفاوت آن هاست.

8. min we Ali pol-eka-m- nâr-d bo minal-ak-ân-im.

من -جم-مع- بچه ها برای فرستاد م-مع-پول علی به من

«من به وسیله علی پول را برای بچه هایم فرستادم.»

۳. ریشه معنایی افعال دارای دو مفعول جانبی در تناقض با افعال دومفعولی بنیادین -که به دو مفعول مستقیم و غیرمستقیم نیاز دارد- فقط به مفعول مستقیم احتیاج دارد و با افزودن تکواژ سببی /ên/ در زمان مضارع اخباری و /ân/ در زمان گذشته ساده و تکواژ سببی صفر در بخش نحو سبب می شود چنین ساختاری به مفعول غیرمستقیم نیاز داشته باشد.

۴. فرایندهای الحاقی بالایی علاوه بر آنکه همراه فعل های لازم و متعدی دارای ساختار رویدادی غایتمند و خودبهره ور به کار می روند، همراه فاعل دارای کارکرد کنشگر و بهره ور استفاده می شوند. ساخت های الحاقی پایین علاوه بر افعال غایتمند با افعال حصولی همراه می شوند. بازنمایی معنایی ساخت جانبی با بازنمایی معنایی اصلی الحاقی پایین متفاوت است؛ برای نمونه، هسته مقوله الحاقی بالا رابطه معنایی بین مقوله اضافه شده و تمام ساخت رویدادی حاصل از VP را برقرار می کند. به علاوه، فرایند الحاقی در برخی از گزاره های دارای سازه های دومفعولی جانبی را می توان تحت عنوان «مقوله افزایشی»^۲ نیز در نظر گرفت؛ چون چنین گروهی در این گزاره ها حذف شدنی است. در چنین شرایطی، پس از حذف گروه الحاقی ارتباط و بازنمود معنایی مشارکان با همدیگر و با فعل از نظر ساخت رویدادی بیرونی به دست آمده عوض می شود. افزودن مفعول غیرمستقیم بر ساخت رویدادی ریشه تأثیر می گذارد و باعث تغییر آن می شود. این را می توان همچون استدلالی برای اثرگذاری ساخت نحوی و مقوله های کارکردی بر تبدیل گونه و مفهوم ریشه برای نمونه از ساخت رویدادی غایتمند به پیامدی در نظر گرفت.

۴- تحلیل افعال دومفعولی جانبی گونه جافی بر اساس رویکرد صرف توزیعی

۴-۱ مقوله بندی و آرایش نحوی

همان طور که پیش تر اشاره شد براساس میرانی و کریمی دوستان (۱۳۹۵) ساخت جمله های دومفعولی بنیادین در گونه جافی با تغییراتی وجود فرایند الحاقی پایین پیلکانن (۲۰۰۸) را تأیید می کند. بنابر شواهدی که در بخش سه ارائه شد، افعال دومفعولی جانبی نیز

۱. به علاوه، قابل قبولی سازه فرمانی سور همراه مفعول الحاقی بر ضمیرواژه همراه مفعول مستقیم و همچنین سازه فرمانی مفعول الحاقی بر دوجانبه ها در جای مفعول مستقیم از پیکره بندی سلسله مراتبی الحاقی بالایی ساخت های دومفعول جانبی حمایت می کند.

2. additive category

از حضور ساخت الحاقی بالا در این گونه زبانی حمایت می‌کنند. بنابراین، برای پاسخ به پرسش این پژوهش، در ادامه، دو نمونه از افعال دومفعولی جانبی پذیرای حرف اضافه و مفعول غیرمستقیم در (۹) و افعال دارای تکواژ الحاقی-سببی در (۱۰) را در چارچوب صرف توزیعی تحلیل می‌کنیم.

9. (min) bo dāik-im (bo-i) dafr-ak-än- im šor-d
گذ- شست - مض-سا- جم- مع- ظرف غفا- (براش) مادر برای (من)

«من برای مادرم ظرف‌ها را شستم.»

10. ema pēi čēšt-(i) a- xor- ên - in
اش-ج-ت-سب- خور-ت ح-مف-غذا- بهش ما
«ما به او غذا را می‌خورانیم.»

مقوله‌بندی مشخصه‌های افعال دومفعولی جانبی در آرایش نحوی براساس هارلی (۲۰۱۲) و صدیقی (۲۰۰۹) باتوجه به نمودار درختی (شکل ۱) به صورت زیر است:

۱. مشخصه ریشه محمول $\sqrt{\text{SOR}}$ یا $\sqrt{\text{XWER}}$ بدون تظاهر آوایی و هویت معنایی و همچون رمزی انتزاعی (هارلی، ۲۰۱۴)، همراه مشخصه‌های صرفی-نحوی و انتزاعی کنشگر، کنش‌رو، زمان حال و... از بخش شمارگان (فهرست شماره ۱) به بخش آرایش نحوی وارد می‌شود.^۱

۲. بنابراین، عملیات ادغام، حرکت و مطابقت بر این ویژگی‌ها و ریشه برای حذف مشخصه‌های تعبیرناپذیر آن‌ها هنگام مقوله‌بندی محمول و موضوع‌ها در آرایش نحوی (شکل ۱) به شرح زیر اعمال می‌شود:

الف) ریشه $\sqrt{\text{SOR}}$ یا $\sqrt{\text{XWER}}$ با تکواژ مقوله‌ساز صفر V ادغام و به صورت مشخصه [V] مقوله‌سازی می‌شود.

ب) هسته دوم (مشخص گر) مقوله فعلی (VP) گروه مفعول مستقیم را به ساختار نحوی معرفی می‌کند. مشخصه حالت تعبیرناپذیر این مفعول سپس از راه مطابقت با هسته دوم VP ارزش‌گذاری و حذف می‌شود.

ج) این گروه با مقوله فعل سبک (vP) ترکیب می‌شود. باتوجه به شباهت گروه فعلی گونه جافی و فارسی در زمان حال می‌توان گروه فعلی را در گونه جافی نیز هسته‌پایان^۲ فرض کرد (درزی و انوشه، ۱۳۸۹). مشخصه قوی فعلی در هسته vP باعث حرکت آن از گروه V به آنجا می‌شود. هسته دوم vP هم حالت مفعولی را بازبینی می‌کند.

د) ریشه معنایی افعال دربرگیرنده دو مفعول جانبی برعکس افعال دومفعولی بنیادین - که به دو مفعول مستقیم و غیرمستقیم نیاز دارند - فقط به مفعول مستقیم احتیاج دارد و افزودن تکواژ سببی / $\hat{\text{en}}$ / در زمان مضارع اخباری و / $\hat{\text{än}}$ / در زمان ماضی ساده سبب می‌شود چنین ساختاری به مفعول غیرمستقیم نیاز پیدا کند. بنابراین، در این هنگام مقوله vP می‌تواند با ApplP ترکیب شود و مفعول غیرمستقیم در هسته دوم آن به آرایش نحوی وارد شود. حالت غیرفاعلی این مفعول با حرف اضافه بازبینی و حذف می‌شود.

ه) درزی و انوشه (۱۳۸۹) نشان داده‌اند که در فارسی افعال کمکی و اصلی می‌توانند به دلیل قوی بودن ویژگی تصریف از داخل گروه فعلی خارج شوند و به گره متناظر بالاتر یعنی گره بازبینی^۳ حرکت کنند. به نظر می‌رسد این گره، هسته مقوله زمان (زمان تهی یا فعل «خواستن») یا به پیروی از شرط پیوند کمینه، هسته گروه نمود کامل باشد. منضم شدن فعل به یکی از هسته‌ها باعث می‌شود خوشه فعلی تشکیل شود. وجود چنین مشخصه‌ای با زبان انگلیسی در تضاد است که در آن فعل اصلی جمله در فرایند اشتقاق از داخل vP خارج نمی‌شود. استدلال‌های درزی و انوشه (۱۳۸۹) درباره این موضوع به نظر می‌رسد در مورد بعضی از داده‌های کُردی در زمان حال و در حالت الگوی فاعلی درست باشد.^۴ باوجود این، براساس کریمی (۲۰۱۵)، گزاره‌های زبان کُردی، مقوله‌بندی و در

۱. برخلاف هارلی (۲۰۱۴) براساس ویژگی ریشه در گونه جافی، در اینجا فرض می‌شود که موضوع درونی مفعول مستقیم درون مقوله ریشه در ساختار نحوی تظاهر نمی‌یابد، بلکه ابتدا ریشه به مقوله فعلی تبدیل می‌شود؛ سپس مشخصه مفعول مستقیم در متمم آن ادغام و مشخصه موضوع غیرمستقیم هم در هسته دوم بالاتر از مقوله فعلی سبک در آرایش نحوی ظاهر می‌شود.

2. head-last

3. checking node

۴. در این حالت می‌توان مقوله فعلی و زمان را در داده‌های گونه جافی مقاله حاضر هسته‌پایان در نظر گرفت.

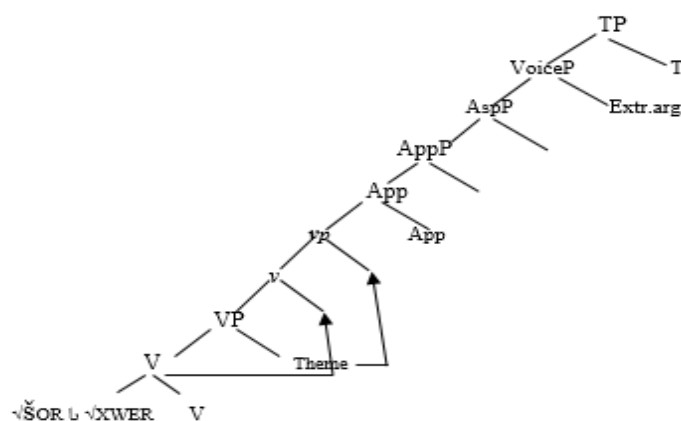
پیامد آن تعبیر حدواسط در جهت فاز^۱ را به مثابه اجزای نحوی واقعی زیر سؤال می‌برند. گروه VP در زمان مضارع اخباری با فعل‌های متعدی باعث صورت‌بندی یک فاز کامل می‌شود؛ چون هسته آن از همه مشخصه‌های تفسیرناپذیر فای برخوردار است. باوجوداین، چنین افعالی فقط در گروه CP یک فاز کامل را با مشخصه‌های تفسیرناپذیر در زمان ماضی ساده ایجاد می‌کنند که در نتیجه، هسته گروه TP این مشخصه‌ها را به خود جذب می‌کند. در نهایت، ارزش‌گذاری حالت فاعل بر مفعول و تطابق مفعول با فعل متعدی ماضی ساده در نتیجه تطابق هسته T با مفعول داخل فاز ناقص VP است.

و) در این مرحله مقوله نمود (AspP) با ادغام کردن نمود و ساخت رویدادی آن‌ها را ارزش‌گذاری می‌کند. هسته مقوله نمود، همه گروه‌های نقشی به‌دست‌آمده از فاز VP را به همراه ریشه به صورت غایت‌مند رمزگذاری می‌کند.

ز) گروه VoiceP هم برای معرفی موضوع برون‌ی ترکیب می‌شود (کراتزر^۲، ۱۹۹۶).

ح) هسته مقوله زمان (TP) با مقوله نمود ادغام می‌شود. هسته مقوله CP مشخصه‌های TP را به ارث می‌برد. هسته مقوله زمان دارای مشخصه تعبیرناپذیر زمان و مشخصه قوی EPP است. برای حذف مشخصه EPP، نخستین گروه اسمی مجاز در رابطه موضعی با هسته گروه زمان قرار می‌گیرد. به علاوه، همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد براساس درزی و انوشه (۱۳۸۹) و باتوجه به شباهت داده‌های کردی و فارسی و به دلیل قوی بودن مشخصه تصریف، فعل کمکی یا اصلی قادر است از درون گروه فعلی خارج شود و به گره متناظر بالاتر یعنی هسته گروه زمان ارتقا یابد.

۳. آرایش نحوی اکنون به صورت کامل به نقطه بازنمون می‌رسد. سرانجام اشتقاق نحوی به مراحل حدواسط بازنمایی منطقی و بازنمایی آوایی برای تفسیر منطقی و آوایی به شرح زیر فرستاده می‌شود.

شکل (۱). نمودار درختی آرایش نحوی افعال دومفعولی جانبی گونه جافی (یافته‌های پژوهش)

۴-۲ بازنمایی آوایی

عملیات‌های ساخت‌واژی و آوایی بر گره‌های پایانی آرایش نحوی از نقطه بازنمون به سمت سطح صورت آوایی اعمال می‌شود تا صورت‌های آوایی^۳ از واحدی به نام فهرست عناصر واژگانی (فهرست شماره ۲) به صورت زیر درج شوند:

۱. دو عنصر فعلی šOR در (۱۱) و XWER در (۱۲) با مشخصه‌های زیر در فهرست عناصر واژگانی به منظور رقابت برای درج در جایگاه مشخصه‌های گره پایانی V آماده می‌شوند.

11. a) šOR → /šor/ [PRESENT, Voice, v, V, (Appl)]

b) šIT → /šit/ [[PAST, Voice, v, V, Appl]]

12. a) XWER → /xwer/ [[PRESENT, Voice, v, V, Appl]]

b) XWAR → /xwar/ [[PAST, Voice, v, V, Appl]]

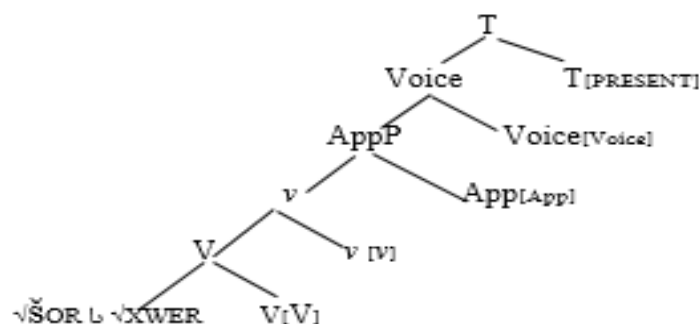
1. phase

2. A. Kratzer

3. phonological forms

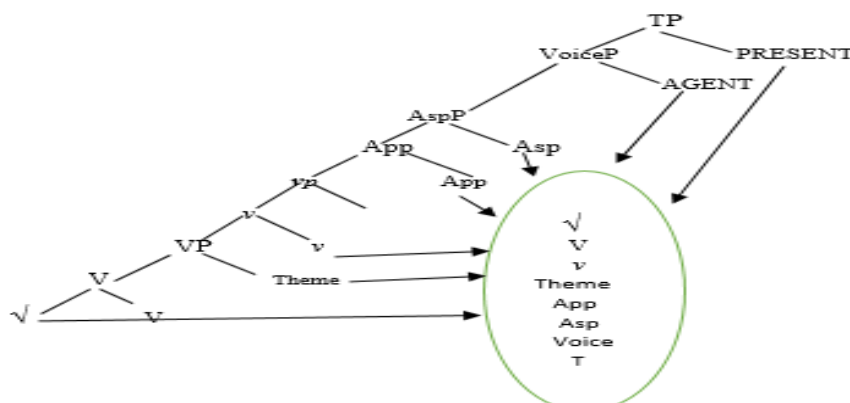
طی فرایندهای زیر، [šOR] در (الف ۱۱) و [XWER] در (الف ۱۲) به جای مشخصه‌های گره پایانی متناظر درج می‌شود:

الف) ریشه، مشخصه‌های موجود در هسته‌های همجوار و بالاتر از خود را جمع‌آوری و هسته مرکبی را در نحو (شکل ۲) به کمک عملیات ادغام ساخت‌واژی^۱ مشخصه‌ها تشکیل می‌دهد.

شکل (۲). نمودار درختی ادغام ساخت‌واژی ریشه و مشخصه‌ها در گزاره‌های دومفعولی فرعی گونه جافی (یافته‌های پژوهش)

ب) هر هسته مرکب هم تحت فرایند همجوشی^۲ مشخصه‌ها، هسته ساده‌ای را در گره پایانی v برای گزاره‌های دومفعولی جانبی در شکل (۳) تشکیل می‌دهد.

شکل (۳). نمودار درختی حاصل از فرایند همجوشی مشخصه‌ها در گزاره‌های دومفعولی فرعی گونه جافی (یافته‌های پژوهش)

ج) ساخت نحوی جمله دارای [šOR] یا [XWER] برای زیرمجموعه‌ای از مشخصه‌های موجود در گره پایانی مشخص شده است. اگر صورت کامل آوایی موجود در فهرست عناصر واژگانی (۱۳) (فهرست شماره ۲) دارای مشخصه‌های مساوی یا حتی کمتر باشد، بازهم فرایند تخصیص ممکن است.

۱۳. تخصیص مشخصه‌های لازم برای [šOR] یا [XWER]

عدم تخصیص ممکن = [šOR] یا [XWER] [vP] [PAST] [V] [Voice] [AppP]
 بیشینه تخصیص ممکن = [šOR] یا [XWER] [vP] [PRESENT] [V] [Voice] [AppP]
 تخصیص ممکن = [šOR] یا [XWER] [vP] [PRESENT] [Voice] [AppP]
 مشخصه‌های متناقض = [šOR] یا [XWER] [vP] ¬ [PAST] [Voice]

بنابراین، همان گونه که تخصیص مشخصه‌ها در (۱۳) نشان می‌دهد تنها بررسی مشخصه‌های بیشینه لازم برای درج در گزاره کافی

نیست. این فرایند الگوی فرومشتخص‌شدگی^۱ مقوله‌بندی را شامل می‌شود. در نتیجه، صورت کامل آوایی که یک یا چند تا از مشخصه‌های [V]، [Appl] یا [Voice] را اختصاص ندهند، هنوز هم عنصر واژگانی ممکن هستند. سپس بنابر اصل اجبار ساختاری^۲ یک یا چند تا از موضوع‌های هر محمول می‌تواند در آرایش نحوی حذف شوند و در دایره‌المعارف در مراحل پس‌انحوی و پس‌اصورت منطقی نمود یابند. در مجموع، وجود مشخصه‌های $\sqrt{\text{XWER}}$ یا $\sqrt{\text{šOR}}$ ، [PRESENT]، [vP] برای تمایز زمان مضارع اخباری از زمان ماضی ساده و گونه فعل لازم است.

(د) در (۱۴) اشتقاق آماده تخصیص محمول به گره پایانی نشان داده می‌شود.

(۱۴) تخصیص پیشینه مشخصه‌های لازم برای عنصر واژگانی [šOR] یا [WER]

$\sqrt{[\text{šOR}]}$ یا $\sqrt{[\text{XWER}]}$ → /šor/ یا /xwer/

[v]

[PRESENT]

[Appl]

[V]

[Voice]

۲. واژه‌های مربوط به گره‌های پایانی مفعول مستقیم [dafr] یا [čêšt]، مفعول غیرمستقیم [bo dâik-im] یا [Pêi] و حرف اضافه [wa]_[Appl] به ترتیب در (۱۵) و (۱۶) در فهرست عناصر واژگانی حاضر هستند. این اجزا مطابق فرایند مذکور و فرایندهای آوایی دیگر در جایگاه گره پایانی درج می‌شوند.

15. DAFR → /dafr/ čêšt → /čêšt/

16. BO DAIKIM → /bo dâik-im/ PÊI → /Pêi/

۳. مشخصه‌های واژه مختص انسان با مفهوم [min] در (۱۷) یا [hêma] در (۱۸) با مشخصه‌های گره پایانی مربوط مطابقت می‌کند و از فهرست عناصر واژگانی در جای گره پایانی مربوط طبق «فرایند درج»^۳ قرار می‌گیرند.

17. MIN → /min/ 18. (HÊMA) → /hêma/

۴. مفعول مستقیم [dafr] یا [čêšt] به جایگاه پیش از فعل حرکت می‌کند؛ اما مفعول غیرمستقیم در جایگاه پیشین خود در آرایش نحوی ثابت می‌ماند.^۴ به این شکل، ترتیب خطی در (۱۹) و (۲۰) به دست می‌آید.

19. (min) bo dâik-im dafr-ak-ân-im(bo-i) šor-d 20. ema pêi čêšt- a- xor- ên in

۵. علامت مفعول /-i/ پس از مفعول مستقیم، ریشه زمان ماضی فعل، تکواژ تطابق اول شخص مفرد به صورت -m و علامت حالت بهای 1- بعد از مفعول غیرمستقیم به شکل (۲۱) درج می‌شوند. به همان ترتیب، نشانه‌های لازم در (۲۲) هم درج می‌شوند.

21. (min) bo dâik-im dafr-ak-ân-im(bo-i) šor-d 22. ema čêšt-i pê a-xor- ên in

۶. بازنمود ساختاری آوایی دو نوع جمله دومفعولی جانبی در (۲۳) و (۲۴) مشاهده می‌شود.

23. [(min) [bo dâikim] [dafrakânim(boi)] šord]]

24. [ema [čêšti] [pê]] axorênin]]

۷. زنجیره تکواژهای بالا پس از آنکه در معرض قواعد واج‌آرایی^۵ گونه جافی زبان کردی قرار گرفتند، از نظر آواشناختی، با قواعد

1. underspecification pattern

2. structural coercion principle

3. insertion process

۴. عناصر واژگانی در چارچوب صرف توزیعی دارای سه ویژگی درج دیر هنگام، فرومشتخص‌شدگی و ساختار سلسله‌مراتبی کامل نحوی هستند. بنابراین، بنابر هله و مرتنز (۱۹۹۳)، در نتیجه ویژگی سوم یعنی ساختار سلسله‌مراتبی کامل نحوی، فرایندهای نحوی مانند حرکت، ادغام و... در مراحل پس‌انحوی مانند بازنمایی آوایی هم اعمال می‌شوند (ص. ۲۷۶).

5. phonotactics rules

زبرزنجیری نواختی، تکیه و گزینش گونه آوایی دقیق در (۲۵) و (۲۶) تعبیر می‌شوند.

25. [(min) ^hbo ^ldäikim ^ldafrakänim(bo^hi) ^lšord]

26. [^lema ^lčēšti ^lpê axor^lēnin]

۳-۴ بازنمایی معنایی

براساس هایم^۱ و کراتزر (۱۹۹۸) و مینبرن^۲ (۲۰۱۱)، قواعد صورت منطقی نودیویدسونی^۳ در حدواسط نحوی-معنایی درباره مشخصه‌های انتزاعی گره‌های پایانی نحو اجرا می‌شود و قواعد تعبیر معنایی ترکیبی بلافاصله خوانش شکل منطقی نودیویدسونی را شروع می‌کند. بازنمایی معنایی و ساخت رویدادی هر جمله برپایه این قواعد به شرح زیر انجام می‌شود:

۱. پس از ترکیب و محاسبه مضمون ریشه $\sqrt{[xWER]}$ یا $\sqrt{[šOR]}$ با مضمون مقوله ساز V ، مشخصه V در (۲۷) و (۲۸) حاصل می‌شود.

27. $V = \lambda x. \lambda \sqrt{.} V(e) \ \& \ \sqrt{[šOR]}(e, x)$ 28. $V = \lambda x. \lambda \sqrt{.} \sqrt{[XWER]}(\sqrt{.}) \ \& \ V(\sqrt{.}, x)$

نمود مشخصه فعل «شستن» از نوع کنشی و «خوردن» از نوع غایتمند مستقیم است.^۴ مشخصه انتزاعی V بر هسته V در آرایش نحوی واقع است و در اینجا (صورت منطقی) به شکل ساخت رویدادی (۲۹) تعبیر می‌شود. این فعل بیانگر رویداد پویای «خوردن» است و دیدگاه فرایند «خوردن» را در گستره زمان القا می‌کند.

29. IN THE PROCESS OF/ BECOMING

۲. مضمون مقوله V حاصل از ترکیب با EAT با مضمون کنش رو (čēšt) در دومین ادغام ترکیب و محاسبه می‌شود و به مضمون VP می‌رسد. گروه VP بر مفهوم تابعی از رویدادها به ارزش صدق در عالم خارج دلالت دارد و تابع رویداد را به صورت «رویداد خوردن» یک بیان می‌کند $F_{(e)} = 1$.

30. $VP = \lambda e [eating(e) \ \& \ Theme(e, čēšt)]$

ساخت رویدادی حاصل از مضمون (۳۰) به شکل (۳۱) ترکیب می‌شود. رویداد «خوردن» دو زیررویداد «سببی» و «شدن» را شامل می‌شود. موضوع کنش رو (čēšt) در جایگاه مفعول محمول سببی و فاعل محمول «شدن» قرار می‌گیرد.

31. $ACT[y \langle BECOME \rangle]$

۳. مضمون رویداد «سببی» در VP با مضمون VP (۳۰) به شکل (۳۲) ترکیب می‌شود.

32. $vP = \lambda CAUSE. \lambda e. [causing \ \& \ eating(e) \ \& \ theme(e, čēšt)]$

مضمون (۳۲) به ساخت رویدادی (۳۳) می‌انجامد.

33. $CAUSE[wACT[BECOME[y \langle IN A STATE \rangle]]]$

۴. در این قسمت مفهوم VP از مسافت زمانی یا درازای زمانی برخوردار نیست. به صورت پیش فرض اعمالی بر VP اعمال می‌شود و سبب نگاشت VP در حیطه ویژه زمان می‌گردد. چنین فرایندی در نتیجه تأثیرپذیری زمان، گروه ویژگی نشانگر نمود غایتمند را بالاتر از VP در عملیات اشتقاق داخل می‌کند. بنابراین، محتوای مسافت زمانی درباره خوردن یک به محتوای VP به شکل گروه نمودی (AspP) در ساختار نحوی افزوده می‌شود. سرانجام ملاک‌های شناسایی رویداد «غذاخوردن» سخنور زبان در دایره‌المعارف آماده می‌شود و شکل آوایی پایانی نیز در دسترس قرار می‌گیرد.

1. I. Heim

2. C. Maienborn

3. the rules of Neodavidsonian logical form

۴. مراحل بازنمایی معنایی برای فعل «خوراندن» به فعل «شستن» هم تعمیم‌پذیر است.

۵. هسته مقوله الحاقی رابطه معنایی بین مقوله اضافه شده و کل ساخت رویدادی حاصل از vP را برقرار می کند. علاوه بر این، می توان گروه الحاقی را در برخی از جمله های دارای افعال دومفعولی جانبی همچون مقوله افزوده^۱ در نظر گرفت؛ زیرا در جمله قابل حذف است. با این حال، ارتباط مشارکان و بازنمایی معنایی آن ها با همدیگر و با محمول از لحاظ ساخت رویدادی بیرونی پس از حذف مقوله الحاقی عوض می شود. افزودن مفعول غیرمستقیم دیگر ساخت رویدادی ریشه فعل را تحت تأثیر قرار می دهد و آن را تغییر می دهد. این را می توان همچون استدلالی برای تأثیر ساخت نحوی و گروه های نقشی بر تغییر گونه ریشه و سرشت آن در نظر گرفت. برای نمونه، افزودن مفعول غیرمستقیم (pêi) فعل غایتمند را به پیامدی تبدیل می کند.

34. vP=λCAUSE. λe. [causing & eating(e) & theme (e, čêšt)] & Resultative State (e, pêi)

35. CAUSE [w ACT[BECOME [y<(RES)-STATE>]]]

۶ مضمون فاصله زمانی که به صورت مقوله AspP در نمودار درختی نمایش داده می شود از بازنمایی معنایی یا نمود تداومی به صورت (۳۶) است.

36. AspP=(ti) λi. λe [causing&eating(e) & theme(e, čêšt) & Resultative State (e, pêi)] & DURING(e,i)]

۷. مشخصه های موجود در موضوع بیرونی Voice با مشخصه AspP ترکیب و در (۳۷) محاسبه می شود.

37. VoiceP=(ti) λi. λe [causing & eating(e) & Agent (e, hêma) & theme (e, čêšt) & Resultative State (e, pêi)] & DURING(e,i)]

در اینجا، هسته VoiceP به رابطه کنش موضوع خارجی مسبب/کنشگر (ema) با تمام ساخت رویدادی غایتمند «خوردن کیک» در متمم جمله به صورت زیر در (۳۸) می انجامد.

38. [xACT] CAUSE [w ACT[BECOME [y<RES-STATE>]]]

۸ سپس گره «وجودداشتن» در VoiceP به گونه ای سبب نمایه گذاری ساخت رویدادی فوق می شود تا تأکید بر رویداد «خوردن کیک توسط من» برجسته شود. به این ترتیب، شرط صدق گزاره کامل و مصداق آن در دنیای بیرونی پیدا می شود.

39. VoiceP=(ti) λi [∃e [causing&eating(e) & Agent (e, hêma) & theme (e, čêšt) & Resultative State (e, pêi)] & DURING(e,i)]

۹. ترکیب و محاسبه مفهوم و مضمون TP با مفاهیم پیشین در این مرحله (۴۰) انجام می شود.

40. TP= BEFORE(utterance-time, (ti) λi [∃e [causing&eating(e) & Agent (e, hêma) & theme (e, čêšt) & Resultative State (e, pêi)] & DURING(e,i)])

بازنمایی معنایی صورت منطقی (۴۰) زمان خاصی را نشان می دهد که طی آن رویداد «خوردن کیک به وسیله من» پیش از زمان پاره گفتار انجام شده است.

۱۰. بازنمایی معنایی ساخت موضوعی بر طبق صورت منطقی و ساخت رویدادی هر مقوله انجام می شود. بنابراین، براساس انگاره هایم و کراتزر (۱۹۹۸) نحوه مدیریت حد واسطه نحوی-معنایی به این صورت است که قواعد آرایش نحوی به اشتقاق هر گزاره در صورت آوایی می انجامد. سپس قواعد تفسیر معنایی مرکب بلافاصله برای چنین ساختاری وارد عمل می شوند. در ادامه، بازنمایی ساختار رویدادی/کنشی پیچیده گزاره (۴۲) براساس ارتباط مابین v رویدادی و متمم آن حاصل می شود که آرایش نحوی آن طبق تفسیر منطقی نودیویدسونی به صورت (۴۱) است. افزودن رویداد مقید و کرانمند^۲ در متمم v به چنین گزاره ای به غایتمندی ساخت رویدادی پیچیده دارای دو زیررویداد سببی و پیامدی منجر می شود. افزودن (again) به معنای «دوباره» به گزاره باعث می شود که دو معنی «تکرار سبب دستیابی به نتیجه» و «عاده نتیجه» از آن به دست آید. چنین آزمایشی صحت تجزیه رویداد «خوردن» به دو زیررویداد بنیادین «سبب»^۳ و «حالت استنتاجی (پیامدی)» را هنگام اضافه کردن مفعول

1. adjunct phrase

2. bounded and telic

3. causative

غیرمستقیم تأیید می‌کند.

41. IN(utterance-time, (u) λi[∃e[causing& eating(e)& Agent (e, hēma) & theme (e, čēšt) & DURING(e,i)]])

42. [[x ACT] CAUSE [BECOME [y <RES-STATE>]]]

اشتقاق منتج از دو محور صورت منطقی و صورت آوایی یکبار دیگر در حدواسط مفهومی-منظوری به هم می‌رسند و مشخصه‌های به‌دست‌آمده از صورت منطقی و صورت معنایی ریشه عناصر در دایره‌المعارف (فهرست شماره ۳) تعبیر می‌شوند.

۵- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ساخت موضوعی افعال دومفعولی یکی از مباحث‌های چالش‌آفرین در متون زبان‌شناسی است. در این زمینه، در مقاله پیش‌رو افعال دومفعولی جانبی در گویش گونه جافی زبان کُردی بررسی شد. مطالعه ویژگی‌های گونه جافی در چارچوب رویکردهای نوین زبان‌شناسی گامی به‌سوی شناخت بیشتر آن و دیگر زبان‌های ایرانی مانند زبان فارسی است. به‌علاوه، رویکرد نحومحور صرف توزیعی می‌تواند حضور موضوع مفعول غیرمستقیم الحاقی به ساختار نحوی افعال تک‌مفعولی را به بهترین شکل تبیین کند. برپایه این رویکرد، به پرسش اساسی پژوهش حاضر درباره چگونگی مقوله‌بندی، آرایش نحوی و بازنمایی معنایی ساخت موضوعی دو نوع از افعال دومفعولی جانبی پاسخی مناسب داده شد. به کمک استدلال‌هایی مشخص شد که مقوله‌بندی این افعال برخلاف افعال دومفعولی اصلی هماهنگ با نسخه اصلاح‌شده مقوله الحاقی بالایی پیلکانن (۲۰۰۸) در آرایش نحوی آغاز و در مراحل پس‌انحوی تکمیل می‌شود. مقوله‌بندی در صورت آوایی برای بازنمود آوایی و در صورت منطقی برای بازنمایی معنایی کامل می‌شود. مقوله‌های فعلی هسته‌ای و پوسته‌ای به‌ترتیب محمول‌های رویداد پیامدی و سببی را به آرایش نحوی معرفی می‌کنند.

بازنمایی آوایی باتوجه‌به مشخصه‌های حاصل از گره پایانی آرایش نحوی در مرحله بازنمون به بخش صورت آوایی اتفاق می‌افتد. در ادامه، مشخصه‌ها تحت فرایندهای ویژه ساخت‌وازی-نحوی، حرکت، بازآرایش سازه‌ها و نشانه‌گذاری حالت و تطابق واقع می‌شوند و به صورت آوایی نهایی مقوله‌بندی دست می‌یابند. بنابراین، اجرای مراحل و فرایندهای پس‌انحوی برای تکمیل مقوله‌بندی برای جلوگیری از فروپاشی اشتقاق از لحاظ بازنمایی آوایی ضروری است.

بازنمایی معنایی جملات دومفعولی جانبی براساس نمود صورت منطقی و ساخت رویدادی حاصل از آرایش نحوی مطابق هوواو و لوین^۱ (۲۰۰۸) به دست می‌آید. بنابراین، افزودن مفعول غیرمستقیم باعث می‌شود مقوله AspP رویداد فعالیتی جمله را به غایتمند و پیامدی تبدیل کند. نقش معنایی الحاقی از هسته دوم مقوله الحاقی بالایی به دست می‌آید. هسته مقوله ApplP^{high} هم رابطه مقوله الحاقی با کل رویداد فعلی را برقرار می‌کند. موضوع کشگر نیز در هسته دوم مقوله VoiceP معرفی می‌شود. افزون‌براین، هسته مقوله VoiceP رابطه بین موضوع بیرونی را با فاز vP برقرار می‌کند. مقوله‌های دیگر مانند TP و CP برای تکمیل روند مقوله‌سازی محمول و موضوع‌ها و تبدیل آن‌ها به گزاره کامل در آرایش نحوی حضور دارند.

منابع

درزی، علی؛ انوشه، مزدک (۱۳۸۹). حرکت فعل اصلی در زبان فارسی، رویکردی کمینه‌گرا. *زبان‌پژوهی*، ۲(۳)، ۲۱-۵۲.
میرانی، جبار؛ کریمی‌دوستان، غلامحسین (۱۳۹۵). ساخت موضوعی افعال دومفعولی (اصلی) در هورامی. *دوفصلنامه زبان فارسی و گویش‌های ایرانی*، ۱(۲)، ۶۸-۹۱.

References

- Barss, A., & Lasnik, B. (1986). A note on anaphora and double objects. *Linguistic Inquiry*, 17, 347-354.
Darzi, A., & Anosheh, M. (2011). The main verb movement in Persian a minimalist approach. *Journal of Zabanpazhuhi*, 2(3), 21-55. SID. <https://sid.ir/paper/187805/en> (in Persian)
Halle, M., & Marantz, A. (1993). Distributed morphology and the pieces of inflection. In K. Hale & S. J. Keyser (Eds.), *The view from building 20: Essays in linguistics in honor of Sylvain Bromberger* (pp. 53-110). MIT Press: Cambridge, Mass.

- Harley, H. (2002). Possession and the double object construction. *Yearbook of Linguistic Variation*, 2, 29–68.
- Harley, H. (2012). Semantics in distributed morphology. In C. Maienborn, K. V. Heusinger, & P. Portner (Eds.), *Semantics: international handbook of meaning* (Vol. 3, pp. 2151–2172). Berlin: de Gruyter.
- Harley, H. (2013). External arguments and the mirror principle: On the distinctness of voice and v. *Lingua*, 125, 34–57.
- Harley, H. (2014). On the identity of roots: *Theoretical Linguistics*, 4(3/4), 225–276.
- Heim, I., & Kratzer, A. (1998). Semantics in generative grammar. Blackwell Publishers Ltd.
- Hovav, R., & Levin, B. (2008). The English dative alternation: The case for verb sensitivity. *Journal of Linguistics*, 44(1), 129–167.
- Jackendoff, R. (1990). On Larson's treatment of the double object construction. *Linguistic Inquiry*, 21(3), 427–456.
- Karimi, Y. (2015). Remarks on ergativity and phase theory. *Studia Linguistica*, 71(3), 241–265. <https://doi.org/10.1111/stul.12042>
- Kratzer, A. (1996). Severing the external argument from its verb. In J. Rooryck & L. Zaring (Eds.), *Phrase structure and the lexicon* (pp. 109–137). Dordrecht, Springer.
- Larson, R. (1988). On the double object construction. *Linguistic Inquiry*, 19(3), 335–391.
- Maienborn, C. (2011). Event semantics. In C. Maienborn, K. V. Heusinger, & P. Portner (Eds.), *Semantics: An international handbook of natural language meaning* (Vol. 1, pp. 802–829). Publisher: Mouton de Gruyter.
- Mirani, J., & Karimi Doostan, GH. (2017). Argument structure of di-transitive verbs in Hawrami Kurdish. *Persian Language and Iranian Dialects*, 1(2), 67–91. SID. <https://sid.ir/paper/265276/en> (in Persian)
- Pylkkanen, L. (2008). *Introducing arguments*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Siddiqi, D. (2009). *Syntax within the word: Economy, allomorphy, and argument selection in distributed morphology*. Amsterdam: John Benjamins.

پیوست (۱). نشانه‌های اختصاری

نشانه	مفهوم	نشانه	مفهوم	نشانه	مفهوم
اش م	اول شخص مفرد	اض مل	اضافه ملکی	ح غ فا	حالت‌نمای غیر فاعلی
دش م	دوم شخص مفرد	اس سا	اسم‌ساز	ح م	حالت‌نمای مکانی
س ش م	سوم شخص مفرد	نک	نکره	مض سا	مضاعف‌ساز فاعلی
اش ج	اول شخص جمع	مع	معرفه	sub	فاعل
دش ج	دوم شخص جمع	مج	مجهول‌ساز	DO	مفعول صریح
س ش ج	سوم شخص جمع	مذ	مذکر	IO	مفعول غیر صریح
پ ز ح	پیشوند زمان حال	مؤ	مؤنث	Pre	حرف اضافه
ت گ	تکواژ گذشته	جم	تکواژ جمع	V	فعل
ت س ب	تکواژ سببی‌ساز			ح مف	حالت‌نمای مفعول صریح